

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра теорії та історії соціології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Гендерні дослідження в економічній сфері

для студентів

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 «Соціологія»
освітній рівень бакалавр
освітня програма «Соціальні технології»
вид дисципліни вибіркова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	20__/20__
Семестр	5
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладачка: Червінська Т.Г.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (підпис, ПІБ, дата) «__» __ 20__ р.
на 20__/20__ н.р. _____ (підпис, ПІБ, дата) «__» __ 20__ р.

КИЇВ – 2020

Розробниця: Червінська Т.Г. к.соц.н., доцент, доцентка кафедри теорії та історії соціології

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри теорії та історії соціології
_____ Судаков В.І.

Протокол № 25 від «28» 08 2020 р.

Схвалено науково-методичною комісією факультету соціології

Протокол від «30» 08 2020 року № 1
Голова науково-методичної комісії _____ Червінська Т.Г.

Мета дисципліни – формування поглибленого, практичноорієнтованого уявлення про гендерний підхід до аналізу суспільства; розвиток і закріплення навичок гендерного аналізу передусім економічної сфери.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Вміти працювати з науковою літературою та періодичними виданнями*
2. *Володіти понятійним апаратом сучасної соціологічної теорії*

3. Анотація навчальної дисципліни: Дисципліна «Гендерні дослідження в економічній сфері» відноситься до дисциплін вільного вибору студента блоку "Соціальні технології економічної сфери: менеджмент та маркетинг". Вона спрямована на формування у студентства знання про гендерні дослідження як особливий тип міждисциплінарного гуманітарного знання та застосування гендерної методології у дослідженнях економічної сфери.

4. Завдання (навчальні цілі):

- оволодіння понятійно-категоріальним апаратом, підходами та напрямками гендерної та економічної теорії
- володіння навичками критичного аналізу процесів соціального конструювання гендеру
- формування навичок гендерного аналізу соціальних явищ і процесів, зокрема в економічній сфері

Це спрямовано на формування компетентностей:

- Здатність використовувати соціальні технології з метою моніторингу стану соціального середовища та вирішення нагальних соціальних проблем (СК10)
- Здатність застосовувати соціальні технології для регулювання соціальних відносин та вирішення конфліктів (СК11)
- Вміння визначати соціально-професійну структуру колективу та галузі, тенденції її розвитку (СК16)
- Вміння використовувати соціальні технології для аналізу соціально-економічних потреб різних цільових груп (СК17)

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знати понятійно-категоріальний апарат, підходи та напрямки гендерної та економічної теорії, тенденції розвитку гендерних досліджень в економічній сфері	Лекції, практичні заняття, самостійна робота	практичні заняття, практичні завдання (кейси), іспит	20
1.2	Знати особливості гендерного підходу до аналізу соціальних явищ	Лекції практичні заняття, самостійна робота	практичні заняття, практичні завдання (кейси), тест, іспит	20
2.1.	Використовувати методологію та понятійно-категоріальний апарат гендерного аналізу для аналізу економічної сфери	Лекції, практичні заняття, самостійна робота	Практичні заняття, практичні завдання (кейси) тест, пошуково-аналітичне завдання, іспит	20
2.2	Володіти навичками критичного аналізу процесів соціального конструювання гендеру	Практичні заняття, самостійна робота	Практичні заняття, практичні завдання (кейси), підсумкове аналітичне завдання	20
4	Здійснювати самостійно аналітичну, дослідницьку та пошукову діяльність	самостійна робота	практичні завдання (кейси), пошуково-аналітичне завдання, підсумкове аналітичне завдання	20

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни	1.1	1.2	2.1	2.2	4
	Програмні результати навчання				
Запроваджувати соціальні технології для регулювання соціальних відносин та вирішення конфліктів (PH15)	+	+	+	+	+
Визначати та запроваджувати соціальні технології оцінювання потенціалу організації та управління соціально-економічними відносинами (PH19)		+	+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Індивідуальна та групова робота на практичних заняттях: PH1.1, PH1.2, PH2.1, PH2.2, PH4 – **30 балів/18 балів**
2. Виконання тестових завдань: PH1.1, PH1.2, PH2.1 – **10 балів/ 6 балів**
3. Пошуково-аналітичне завдання PH1.1, PH1.2, PH2.1, PH4 – **10 балів/ 6 балів**
4. Підсумкове аналітичне завдання PH1.1, PH1.2, PH2.1, PH2.2., PH4 – **10 балів/ 6 балів**

- підсумкове оцінювання: письмовий іспит, PH1.1, PH1.2, PH2.1, PH2.2 (білет містить тестові завдання у вигляді закритих питань одиничного та множинного вибору) – 40 балів (правильний варіант відповіді оцінюється у 0,5 балу). Мінімальний бал успішного складання (отримання загальної позитивної оцінки) іспиту – 24 бали.

- умови допуску до підсумкового іспиту: студент не допускається до іспиту, якщо за семестр він набрав менш ніж 36 балів. Такий студент допускається до іспиту за умови успішного написання тесту-допуску за матеріалами семестру .

7.2 Організація оцінювання:

1. Індивідуальна та групова робота на практичних заняттях протягом семестру з тем 1–10
2. Тестові завдання з тем 1-9
3. Пошуково-аналітичне завдання з тем 5-7
4. Підсумкове аналітичне завдання з тем 5-10

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та практичних занять

№	Номер і назва теми	Кількість годин		
		лекції	практичні	самостійна на робота
1. Теоретичні засади гендерних досліджень в економічній сфері				
1.	Сутність, специфіка та історія формування гендерних досліджень як наукового напрямку	2	2	6
2.	Понятійний апарат та концептуальні засади гендерної соціології	2	4	6
3.	Гендеровані соціальні інститути	2	2	8
4.	Гендерна проблематика в економічній теорії	2	2	6
2. Гендерний вимір економічної сфери				
5.	Гендерна статистика	2	4	6
6.	Гендерні відмінності та нерівності на ринку праці	2	4	8
7.	Гендерні відмінності та соціологія турботи	2	4	8
8.	Радянський та пострадянський гендерний порядок крізь призму концепції гендерних контрактів	2	2	6
9.	Виклики і можливості подолання гендерної нерівності на ринку праці України	2	2	8
10.	Гендерно-орієнтоване бюджетування	2	4	8
Всього :		20	30	70

Загальний обсяг 120 год., в тому числі:

Лекції – 20 год.

Практичні заняття – 30 год.

Самостійна робота – 70 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основна:

1. Введение в гендерные исследования. Ч. I: Учебное пособие / Под. Ред. И.А.Жеребкиной – Харьков: ХЦГИ, 2001; СПб.: Алетея, 2001. – с.147-173, 238-276.
2. Гендер для медіи: Підручник з гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей / За ред. М. Маєрчик, О. Плахотнік, Г. Ярманової. Видання третє, виправлене і доповнене. – Київ: Критика 2017. Електронний ресурс. Режим доступу до ресурсу: https://ua.boell.org/sites/default/files/gender_dlya_medii_2017.pdf
3. Гендерно-орієнтоване бюджетування в Україні: теорія і практика: Метод. посіб. - К.: ФОП Клименко, 2016. – 92 с.
4. Журженко Т. Гендерные рынки Украины: политическая экономия национального строительства. – Вильнюс: ЕГУ, 2008 – С.7-180.
5. Марценюк Т. Гендер для всіх. Виклик стереотипам. – К.: Основи, 2017. – С.53-82.
6. 12 лекцій по гендерній соціології : учебное пособие / Е. А. Здравомыслова, А. А. Тёмкина. — СПб.: Издательство Европейского университета в Санкт-Петербурге, 2015. – С.465-592.

Додаткова:

1. Аксьонова С.Ю. Гендерні відмінності витрат часу на домашню роботу// Демографія та соціальна економіка, 2013, № 2 (20)– С.126-136.
2. Аналітичне дослідження участі жінок у складі робочої сили України – К. 2012.
3. Балабанова Е.С. Домашний труд как символ гендера и власти// Социологические исследования. – 2005. – № 6. – С. 109-120.

4. Бардіна М.О., Марценюк Т., Гендерний розподіл праці в українському суспільстві на прикладі подвійного навантаження// Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства. – 2014. – Випуск 20. – С. 231-242.
5. Барсукова С.Ю. Сущность и функции домашней экономики, способы измерения домашнего труда// Социологические исследования. – 2003. – № 6. – С. 21-31.
6. Брайсон В. Гендер и политика времени. Феминистская теория и современные дискуссии. – Пер. с англ. – К.: Центр учебной литературы, 2011. – С.67-122, 147-222.
7. Бурейчак Т., Марценюк Т. Скандинавська утопія? Гендерна рівність і трудові vs. репродуктивні ресурси у Швеції. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <https://commons.com.ua/uk/skandinavska-utopiya-genderna-rivni/>
8. Гершуни Д. Экономическая социология: либеральные рынки, социальная демократия и использование времени. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <https://cyberleninka.ru/article/n/ekonomicheskaya-sotsiologiya-liberalnye-rynki-sotsialnaya-demokratiya-i-ispolzovanie-vremeni>
9. Дутчак О., Стрельник О., Ткаліч О. Хто (по)турбується? Дитсадки в контексті гендерної нерівності. Київ, «АДЕФ-Україна», 2020. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://commons.com.ua/file/uploads/%D1%85%D1%82%D0%BE-%D0%BF%D0%BE%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B1%D1%83%D1%94%D1%82%D1%8C%D1%81%D1%8F-online.pdf>
10. Жінки та чоловіки на ринку праці України. Порівняльне дослідження України та ЄС. – Київ: Компанія ВАІТЕ, 2011. – 32 с.
11. Журнал соціальної критики «Спільне», випуск «Гендер і праця». - № 6. – 2013.
12. Здравомыслова Е.А., Тёмкина А.А. Государственное конструирование гендера в советском обществе. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: http://ecsocman.hse.ru/data/072/627/1219/zdravomysova_temkina_gosudarstvennoe_konstruirovani_e.PDF
13. Кесслер-Хэррис Э. Женский труд и социальный порядок // Антология гендерной теории / сост. и коммент. Е. Гаповой, А. Усмановой. – Минск, 2000. – С. 171-189.
14. Кімел Майкл С. Гендероване суспільство / переклад з англ. – Київ: Сфера, 2003. Електронний ресурс. Режим доступу до ресурсу: https://gender.org.ua/images/lib/genderovane_suspil.pdf
15. Клещин А.А. Распределение домашних обязанностей между супругами: факты, проблемы, интерпретации // Журнал социологии и социальной антропологии. – 2003. – Т. VI. - № 2.
16. Коннелл Р. Гендер и власть: Общество, личность и гендерная политика – М.: Новое литературное обозрение, 2015. – С.127-194.
17. Костюченко Т. Гендерованість ринку праці: порівняння кейсів України і Литви. – 2019, ГО «Український центр європейської політики» - 24 с.
18. Купець О. Комплексний гендерний підхід на ринку праці України та роль державної служби зайнятості / Ольга Купець; Міжнародне бюро праці, Група технічної підтримки з питань гідної праці та Бюро МОП для країн Центральної та Східної Європи. – К.: МБП, 2010.
19. Мальцева И.О. Гендерная сегрегация и трудовая мобильность на российском рынке труда. - М.: Издательский дом ГУ ВШЭ, 2007. – С. 9-50.
20. Марценюк Т. Гендерна сегрегація ринку праці: яку роботу шукають жінки і чоловіки (на прикладі бази резюме і вакансій на hh.ua) [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/3790/Martseniuk_Henderna_shehatsiia_ry_nku_pratsi.pdf?sequence=1&isAllowed=y
21. Марценюк Т.О. Кращі практики забезпечення гендерної рівності на роботі: міжнародний досвід і Україна // Я: гендерний журнал. - 2014. - № 2. - С. 16-21.
22. Рачок Д., Черногорська А. Тілесність в офісах: використання жіночої сексуальності у традиційно «жіночих» професіях. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://genderindetail.org.ua/library/suspilstvo/zhurnal-spilne-6-gender-i-pratsya-134770.html>
23. Роль жінок в українському суспільстві. Дослідження Соціологічної групи «Рейтинг». 2020. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://ratinggroup.ua/files/ratinggroup/reg_files/rg_women_032020_press.pdf

24. Симонова О.А. Эмоциональный труд в современном обществе: научные дискуссии и дальнейшая концептуализация идей А. Р. Хохшильд //Журнал исследований социальной политики. 2013. Т. 11. № 3. С. 339-354.
25. Стрельник О. Позиція матері на ринку праці як умова структурування практик материнства // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Соціологія». – 2017. №1(8) – С.24-28.
26. Теория и методология гендерных исследований. Курс лекций.- МЦГИ-МВШСЭН-МФФ, 2001. – С.126-137.
27. Темкина А.А., Роткирх А. Советские гендерные контракты и их трансформация в современной России. Социологические исследования – 2002. - № 11. – С. 4-14.
28. Уэст К., Зиммерман Д. Создание гендера // Хрестоматия феминистских текстов. Переводы. Под ред. Е.Здравомысловой, А. Темкиной. СПб.: издательство «Дмитрий Буланин», 2000. С. 193-220
29. Care work and care jobs for the future of decent work / International Labour Office – Geneva: ILO, 2018.

Онлайн корисні ресурси

https://ukrstat.org/uk/operativ/menu/gender/gender_u_.htm публікація документів Державної Служби Статистики України

<https://www.europeansocialsurvey.org/> сайт Європейського соціального дослідження

<http://www.worldvaluessurvey.org/wvs.jsp> сайт Світового дослідження цінностей

<https://genderindetail.org.ua/> гендер в деталях

<https://www.cslr.org.ua/> Центр соціальних і трудових досліджень

<https://gendereconomics.com/gender-economics-definitions-of-categories/> Гендерна економіка

<https://povaha.org.ua/> ПОВАГА кампанія проти сексизму